

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE ŁODYGOWICE

NA LATA 2016-2020

I Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 1390).
2. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 1286 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 163 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 2082 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997r. Nr 88, poz. 553 ze zm.).

II Charakterystyka przemocy w rodzinie

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody” [Nowakowska, 2008, s. 21]. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

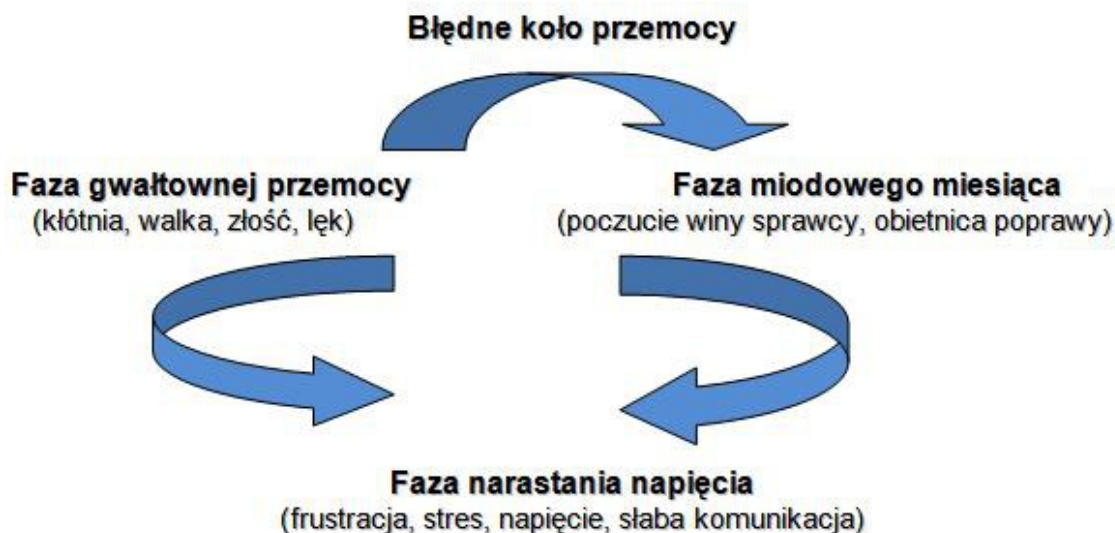
We wszystkich definicjach przemocy występujących w literaturze przedmiotu występują wspólne elementy, zawierające istotę tego zjawiska, że jest to działanie intencjonalne, świadome i zamierzone, w którym występuje przewaga siły ze strony sprawcy przemocy. Sprawca narusza prawa i dobra osobiste ofiary, godzi w jej osobistą wolność, zachowanie sprawcy wywołuje cierpienie i ból ofiary oraz wykracza poza społeczne normy i zasady relacji interpersonalnych.

Możemy wyróżnić następujące rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. Zaniedbanie – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Proces przemocy został zdiagnozowany i opisany w formie cykli – faz przemocy.

Fazy przemocy

I. **Faza narastającego napięcia** - na tym etapie agresor jest stale poirytowany, prowokuje kłótnie, nadużywa alkoholu, narkotyków, może stać się niebezpieczny, często budzi lęk członków rodziny, traci nad sobą kontrolę. Ofiara staje się uległa, próbuje załagodzić każdy konflikt, przeprasza, uspokaja agresora, spełnia jego zachcianki lub unika go. W ofierze wciąż narasta poczucie niepokoju i lęk (co objawiać się może w dolegliwościach fizycznych).

II. **Faza gwałtownej przemocy** – agresor wyładowuje się na ofierze, wpada w szal, furię pod wpływem zwykłego drobiazgu. Na tym etapie dochodzi do zastosowania jawnej, świadomej przemocy w różnych jej formach. Ofiara natomiast jest zupełnie bezradna, nie ma wpływu na zachowanie agresora. Często towarzyszy jej uczucie szoku w wyniku zaistniałej sytuacji. Odczuwa również wstyd i poczucie winy, bądź złość.

III. **Faza miodowego miesiąca** - po wystąpieniu aktu agresji napastnik często wyraża skruchę, towarzyszy mu poczucie winy. Stara się naprawić relację z ofiarą, obiecuje, że taka sytuacja już się nie powtórzy. Okazuje wówczas ofierze dużo ciepła i uczucia, co przypomina ofierze osobę, jaką ofiara była przed zaistniałymi problemami. Zachowanie sprawcy podczas tego etapu rzeczywiście nie budzi zastrzeżeń, może on mieć również autentyczne pragnienie zmiany. To wszystko budzi w ofierze nadzieję zmiany napastnika. Osoba ta w zestawieniu z wcześniejszym złym traktowaniem, czuje się kochana i szczęśliwa, otoczona opieką i zainteresowaniem. Nie dziwi więc fakt, iż zaczyna wierzyć sprawcy, iż „teraz już na pewno będzie inaczej”.

III Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Łodygowice

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie Łodygowice z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

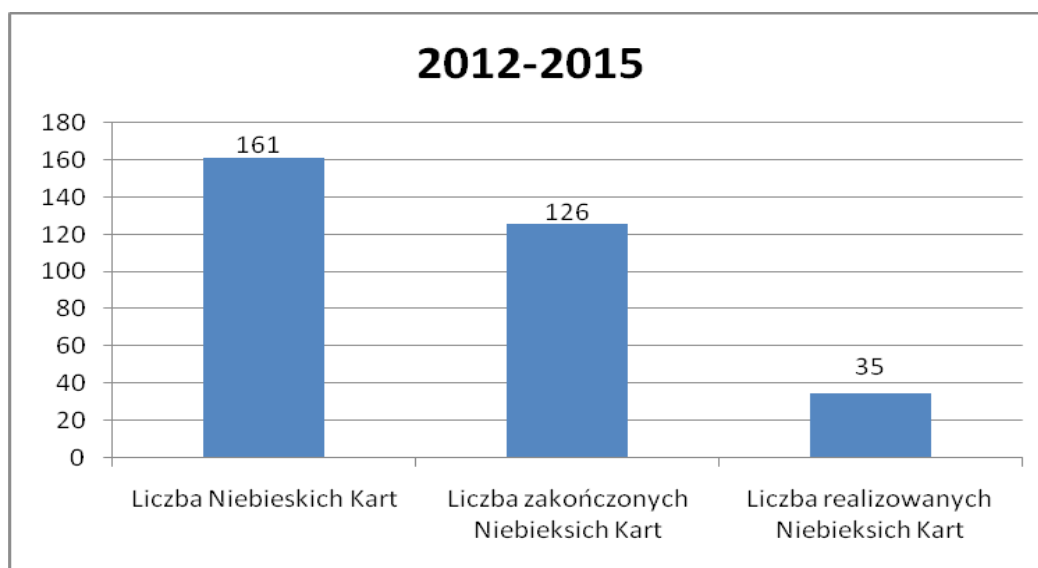
Łodygowice są gminą wiejską liczącą 14 168 mieszkańców: 7214 kobiet i 6954 mężczyzn (stan na dzień 31.12.2015). Zgodnie z realizacją zadań Gminnego programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Łodygowice na lata 2011-2015 prowadzono diagnozę zjawiska przemocy na terenie gminy Łodygowice, na podstawie wpływu Niebieskich Kart do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego.

Dostępne dane liczbowe na temat zjawiska przemocy w rodzinie

	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.	2012-2015
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	46	50	27	38	Łącznie 161

źródło: opracowanie własne

Zauważyć można pewne wahanie skali zjawiska występowania przemocy w rodzinie na przestrzeni czterech lat, co może być związane z większą wiedzą społeczeństwa na temat przemocy.

źródło: opracowanie własne

Reasumując należy stwierdzić, że realizacja działań w ramach procedury „Niebieskie Karty” oraz inicjowanie i współrealizowanie działań skierowanych do osób dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc w rodzinie, a także działania szkoleniowe podnoszące kompetencje służb, przyczynią się w kolejnych latach do usprawnienia systemu przeciwdziałania lub przynajmniej ograniczenia tego zjawiska i towarzyszących mu innych zjawisk patologicznych.

IV Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w oparciu o dane na temat mocnych i słabych stron istniejącego na terenie Gminy Łodygowice powiatu żywieckiego, systemu pomocy dla ofiar, świadków i sprawców przemocy w rodzinie, dostępnego zaplecza oraz stosowanych procedur.

W E W N Ę T R Z N E	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
	<ul style="list-style-type: none"> -Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie -funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie -realizacja na terenie powiatu programu edukacyjno-korekcyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie -doskonalenie zawodowe kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie -stosowanie procedury <i>Niebieskiej Karty</i> przez Policję i GOPS -działalność informacyjna instytucji współpracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> -problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczną izolację sprawców przemocy w rodzinie -funkcjonowanie w społeczeństwie stereotypów na temat zjawiska przemocy domowej -bierność świadków przemocy w rodzinie -brak Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Ośrodka Wsparcia na terenie powiatu
Z E W N Ę T R Z N E	SZANSE	ZAGROŻENIA
	<ul style="list-style-type: none"> -akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie -zmiany prawne umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową -wprowadzenie procedury <i>Niebieskiej Karty</i> -zewnętrzne oferty szkoleniowe dla kadr pomocy społecznej, wymiaru sprawiedliwości, policji, służby zdrowia, placówek oświatowych z zakresu przeciwdziałania i reagowania na zjawisko przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> -niewystarczająca wiedza interdyscyplinarna nt. zjawiska przemocy i mała świadomość problemu wśród osób i instytucji, które powinny reagować w sytuacji przemocy w rodzinie -niskie nakłady finansowe związane ze zmniejszeniem występowania zjawiska przemocy -rozciągnięte w czasie działania od ujawnienia przemocy do trwałej zmiany w sytuacji ofiary -zakorzenione w społeczeństwie mity, stereotypy na temat przemocy w rodzinie -stereotypy wizerunku osoby doświadczającej przemocy domowe -brak gwarancji poczucia bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy -słaba kondycja moralna i ekonomiczna rodzin

V Założenie programu

Cel główny: zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Łodygowice

Cele szczegółowe:

Cel 1.

Funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, służącego zwiększeniu skuteczności i dostępności pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.

Działania :

1. Integrowanie i koordynowanie działań uczestniczących podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel 2. Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Edukacja społeczności lokalnej na terenie Gminy Łodygowice, która ma przede wszystkim na celu odkłamanie mitów i stereotypów utrudniających pomoc, a także pokazywanie możliwości udzielenia pomocy i pozytywnych przykładów wyjścia z sytuacji przemocy. Drukowanie i rozprowadzanie ulotek, plakatów.

2. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- prowadzenie zajęć wychowawczych oraz zajęć informacyjno-edukacyjnych
- obalanie mitów na temat przemocy,
- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,

Cel 3. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Funkcjonowanie punktu informacyjnego:

- udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,
- udzielanie informacji na temat przysługujących praw osobom doświadczającym przemocy,
- udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych,
- rozpowszechnianie telefonu zaufania „Niebieska Linia”.

2. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,
- przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Cel 4. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Działania:

1. Izolowanie sprawców od ofiar.
2. Informowanie sprawców przemocy o programie korekcyjno-edukacyjnym.
3. Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc.

Cel 5. Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Podniesienie poziomu wiedzy osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
 - poradnictwo specjalistyczne
 - szkolenie z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

VI Adresaci programu

1. Mieszkańcy gminy Łodygowice
2. Ofiary przemocy
3. Rodzice i opiekunowie krzywdzonych dzieci
4. Rodziny i osoby dotknięte zjawiskiem przemocy
5. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami dotkniętymi przemocą (pedagodzy, psychologodzy, nauczyciele, pracownicy socjalni, policjanci, wychowawcy, pracownicy służby zdrowia, duchowni)

VII Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe.

-Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu, organizacje pozarządowe, placówki służby zdrowia, grupy samopomocowe, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, kościół, społeczność lokalna.

VIII Przewidywane efekty programu

1. Zintegrowanie działań wobec osób doświadczających przemocy.
2. Zmniejszenie zjawiska występowania przemocy w rodzinie.
3. Wzrost świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy.
4. Zmiana postaw społeczeństwa wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
5. Wzrost liczby osób świadczących profesjonalną pomoc i wsparcie ofiarom i sprawcom przemocy.
6. Zwiększenie ilości osób posiadających wiedzę i kompetencje potrzebne do skutecznego działania w zakresie likwidowania zjawiska przemocy w rodzinie.
7. Prowadzenie Punktu Informacji Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

IX Sposób monitorowania i sprawozdawczości

Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Łodygowice ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2016–2020. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i będzie to wynikiem monitoringu i ewaluacji. Monitorowanie realizacji programu jest zadaniem realizowanym przez powołany Zespół Interdyscyplinarny w oparciu o dane przekazane przez przedstawicieli Zespołu Koordynatorów w terminie do 31 stycznia następnego roku.

X Zasady finansowania Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Łodygowice, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.